

DEVELİ İLÇESİ

İLÇENİN TARİHİ

Develi, 1071 Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'ya yerleşen Selçuklular zamanında önemli bir yerleşim merkezi olmuş, Selçuklulardan sonra Karamanoğlu Beyliğine katılmıştır. 1474 Yılında Osmanlı İdaresine geçmiştir

1856 yılında bucak merkezi haline getirilen ilçe 1864 yılında eyaletler kaldırılıp, vilayetler kurulduğunda, Ankara Vilayeti, Kayseri Livası'na bağlanmıştır. 1866 Yılında ilk belediye teşkilatı kurulmuş, 1870 yılında da ilçe merkezi haline getirilmiştir. 1989 yılında Gazi, 1957 yılında Zile, 1966 yılında Şihli, 1967 yılında Sindelhöyük köylerinde belediye kurulmuştur.

COĞRAFİ YAPI

Develi İlçesi İç Anadolu Bölgesinin Orta Kızılırmak bölümünde 38 –2 7 kuzey enlem, 33-17 doğu boylamında bulunmaktadır. Erciyes Dağı'nın 6 km. güneyinde kurulmuştur. Bugünkü sınırları doğusunda Tomarza İlçesi ve Adana İlinin Tufanbeyli İlçesi, güneyinde Yahyalı İlçesi ile Adana İli'nin Saimbeyli ve Feke İlçeleri batısında Yeşilhisar İlçesi, kuzeybatısında İncesu İlçesi yer alır.

İlçe, Tekir yaylası istikametinde Kayseri'ye 45 km. İncesu istikametinde 86 km. uzaklıkta olup, Kayserinin en büyük ilçesidir.

En büyük Dağı Kayserinin sembolü durumundaki Erciyes Dağı, Karasivri Dağı, Büyük Kartın (Peri Kartın), Göktepe (Yeşil Tepe), Sümengen (Süvegen) ve Bakır Dağı'dır. En önemli akarsuları Seyhan Nehrinin en büyük kolu olan Zamantı Irmağı, Develi Çayı (Fenese Suyu), Elbiz ve Köşkpınarı'dır. En önemli gölleri Kurbağa gölü ile Sultan Sazlığı'dır.

İlçede karasal iklim hüküm sürer. Yazları sıcak ve kurak kışları soğuk ve kar yağışlı geçer. Yağışlar daha çok ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde görülür. İlkbahar ve Sonbahar mevsimlerinin sakın ve açık günlerinde kurağı ve don olayı müşahade edilir. Bu olaylar tarımı olumsuz etkiler. Ortalama yağış miktarı 366,6 mm'dir. İlçe topraklarında genellikle bozkır bitki örtüsü hakimdir. Yüksek kesimlerde yer yer orman alanlarına rastlanılsa da bozkır ve çalılık.

İlçe'de meyveciliğe yönelik meyve bahçeleri gelişmiş.

İDARİ YAPI

İlçe mülki sınırları içerisinde biri merkez olmak üzere 4 kasaba belediyesi, 45 köy ile 5 köye bağlı 7 mezra bulunmaktadır. 25'i ilçe merkezinde 11'i kasabalarda olmak üzere toplam 36 mahalle vardır.

2000 Yılı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre merkez nüfusu 35.084, köylerin nüfusu 35.809 olup, toplam nüfus 70.893'tür.

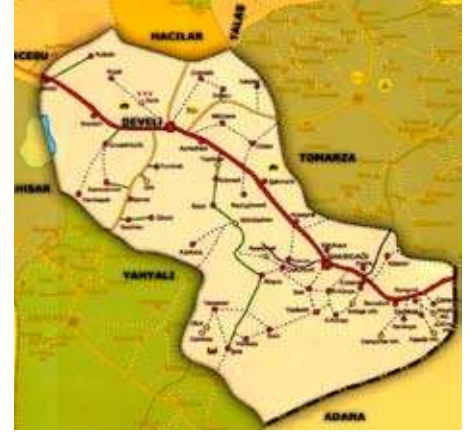
EKONOMİK YAPI

İlçenin başlıca gelir kaynaklarından biri tarım ve hayvancılık olup, lokomotif iş kolu olan inşaat sektörü de önemli bir yer tutmaktadır. İlçe tarım arazisinin bitki örtüsü ve ekim alanlarına göre dağılımı 49.500 ha. Hububat ekimi (buğday, arpa, çavdar, nohut, mercimek, ve fasulye) ayrıca sanayi bitkilerinden şekerpancarı ve ayçiçeği ekilmektedir. Meyve ve sebze üretimi de tarımda önemli sayılabilecek bir paya sahiptir. Epçe, Tombak, Sarıca, Gazi, Karacaviran, Sindelhöyük, Soysallı, Çayırözü, Zile ve Merkez olmak üzere 10 adet sulama kooperatifi mevcuttur. Ayrıca Gazi ve Sindelhöyük Kasabalarında 2 adet Kalkınma Kooperatifi vardır.

İlçe'de yoğun olarak koyun ve sığır yetiştiriciliği yanında kanatlı ve tek tırnaklı hayvan yetiştiriciliği de yapılmaktadır.

Geleneksel el sanatları olarak köylerde halıcılık ve Sindelhöyük kasabası ile Yenihayat köyünde hasırcılık yapılmaktadır.

Develi'de Küçük sanayi Sitesi'nin hizmete girmesi ile Halı Fabrikasının açılması adeta bir dönüm noktası olmuştur. Halen faaliyette bulunan ve ülke çapında üretim yapan 3 firmada yaklaşık olarak 1600 kişi istihdam edilmektedir. Bunlardan Saray Halı A.Ş., Asil Deri A.Ş. ve Gazi Keçe Fabrikası dışında, diğerleri küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarıdır. Ayrıca halkın, tamir, bakım ve onarım ihtiyaçlarını karşılayacak küçük sanayi kuruluşları vardır. Halkın bir kısmı da kendi çapında ticaretle uğraşmaktadır. İlçede bol miktarda çinko, kurşun,ponza yatakları mevcuttur.

SOSYAL YAPI

İlçe genelinde okuma-yazma oranı % 97 civarındadır. Sosyo-Kültürel yapılar olarak; bir kapalı spor salonu ile ilçe stadyumu bulunmaktadır. İşyerleri şehrin merkezi kısımlarında genellikle işhanı ve çarşılar da toplandığı görülür. İlçe'de 1.amatör kümede mücadele eden 2, ikinci amatör kümede mücadele eden 2 futbol takımı ilçeyi temsil etmektedir. Kültürel değerlerin en önemlisi her yıl yapılmakta olan geleneksel Aşık Seyrani Kültür ve Sanat Festivalidir.

İlçede Konutlar genelde yığma, kargır ve betonarme olup, son yıllarda betonarme yapıların sayısı hızla artmaktadır. Yapı kooperatifçiliği ile toplu yaşama geçiş süreci hızlanmıştır.Halk geleneklerine sıkı sıkıya bağlıdır. İlçe genelinde giyim kuşam çağdaş görünüm arz eder. Yerleşim yerleri genel olarak toplu halde olup, kış, yaz rahatlıkla ulaşım sağlanmaktadır.

FRAKTİN KAYA KABARTMASI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Fraktin (Gümüşören)	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Yazılıkaya		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Kaya Kabartması		

Tanımı

110x100 cm. ölçülerinde, olan kabartma 6m. yüksekliğindeki kütleli bir kayanın orta kısmında yer almaktadır. Sahne iki kısımdan ibarettir. Sol taraftaki sahnede; bir sunağın sağında ve solunda Tanrı ve kral karşılıklı ayakta durmaktadır. Her iki figürün üzerlerinde kısa tunik ile sivri uçlu yüksek birer serpuş giymiş şekilde betimlenmiştir. Sahnenin sağında yer alan kral figürü; sol omzuna bir yay, beline ise bir kama takmış biçimde olup tanrıya içki sunmaktadır. Karşısında Tanrı betimi ise sağ eli ile omuzuna dayadığı bir lituus'u tutmakta, ileri doğru uzattığı sol eli ile de bir obje tutmaktadır. Figürlerin elleri üzerindeki hiyeroğlifler sayesinde bu şahıslardan sağdakinin III.Hattuşili, soldakinin ise Fırtına Tanrısı Teşup olduğu anlaşılmaktadır.

Kabartmanın sağ tarafındaki sahnede ise biri ayakta , diğeri oturur vaziyette ve başlarından ayaklarına kadar inen elbiseli Tanrıça ve Puduhepa yer almaktadır. Sol tarafta bir taht üzerinde oturan tanrıça, sol elinde bir kadeh tutmaktadır. Puduhepa ise ayakta içki sunmaktadır. Uzattığı elinin üzerindeki Luvice hiyeroğlif yazıtta III. Hattuşili'nin karısı Puduhepanın ismi yer almaktadır. Fraktin Kaya Kabartması III. Hattuşili döneminde (M.Ö.1275-1250) ya da hemen sonra yapılmış olmalıdır.

BİLEÇ HÖYÜK

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Güneyaşağı	Parsel	
Mevkii	Bileç Bağları Mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti	Özel Mülkiyet		
Tescil Durumu	KKTVKK- 06.04.2006-500		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Develi-Yahyalı karayolunun yaklaşık 300 m. batısında yeralan Ahmetoğlu Tepesindedir. Yaklaşık 150 m. çapındaki höyüğün doğu, güney ve güney-batısının tamamı, 50 m. doğusundaki halı fabrikasınca hafriyat yapılarak tahrip edilmiştir. Höyükten çıkan taş bloklar, höyük ve fabrikanın önüne yığılmış durumdadır. Ayrıca höyüğün kuzey eteği üzerinden geçen yolun yanındaki düz tarım arazisinde höyüğe ait yapı taşları dağınık vaziyettedir. Höyüğün düzlenmesi ile orta bölümünde açılan kesit 4 m. yükseklikte, eteklerde ise 2 m. kadardır. Kesitte ve yüzeyde Erken Tunç Çağı ve Hitit Dönemine ait seramik tespit edilmiştir. Höyükte Müze Müdürlüğü başkanlığında Çukurova Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi, Yrd. Doç. Dr. Serdar GİRGİNER'in bilimsel danışmanlığında 2007 yılında bir kurtarma kazısı yapılmıştır.

ÖKÜZ ÖLDÜREN HÖYÜĞÜ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Şahmelik	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Öküzöldüren		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 23.05.2003-3314		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Köyün yaklaşık 3 km. güneydoğusunda, Develi, Saimbeyli karayolunun güneyinde yaklaşık olarak 300 metre mesafede yer alır. Öküzöldüren Mevkiinde bulunan höyük yaklaşık 100 m. çapındadır. Höyüğün batısında ve üst kısmında kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazı tehlikesi devam etmektedir. Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından Birinci derecede arkeolojik sit ilan edilen Öküz Öldüren Höyüğü, tarım arazilerinin içinde kaldığı için günümüzde korumasız bir haldedir. Höyükte Tunç ve Roma dönemlerine ait seramik parçalarına rastlanmıştır.

İKİZ TEPE HÖYÜK (BÜYÜK TEPE)

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Çayırözü	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.06.1993-1490		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Develi ilçesinin yaklaşık 20 kilometre batısında, Develi Kayseri karayolu üzerinde yer alan Çayırözü Köyünün 700 metre güney doğusunda, Develi Kayseri karayolunun 500 metre doğusunda yer almaktadır. Höyük yaklaşık 170 m. çapında ve 20 m. yüksekliğindedir. Konik biçimli olan höyük çok taşlıdır. Höyüğün kuzey-doğu eteğinde ise yerleşim izleri görülmektedir. Höyükte yer yer kaçak kazı çukurları mevcuttur. Höyüğün tepesinden yamaçlarından toplanan seramiklerde, tunç, Hitit, klasik dönem seramik parçaları görülmektedir. Korumasız durumda olan höyük tahribata açık durumdadır.

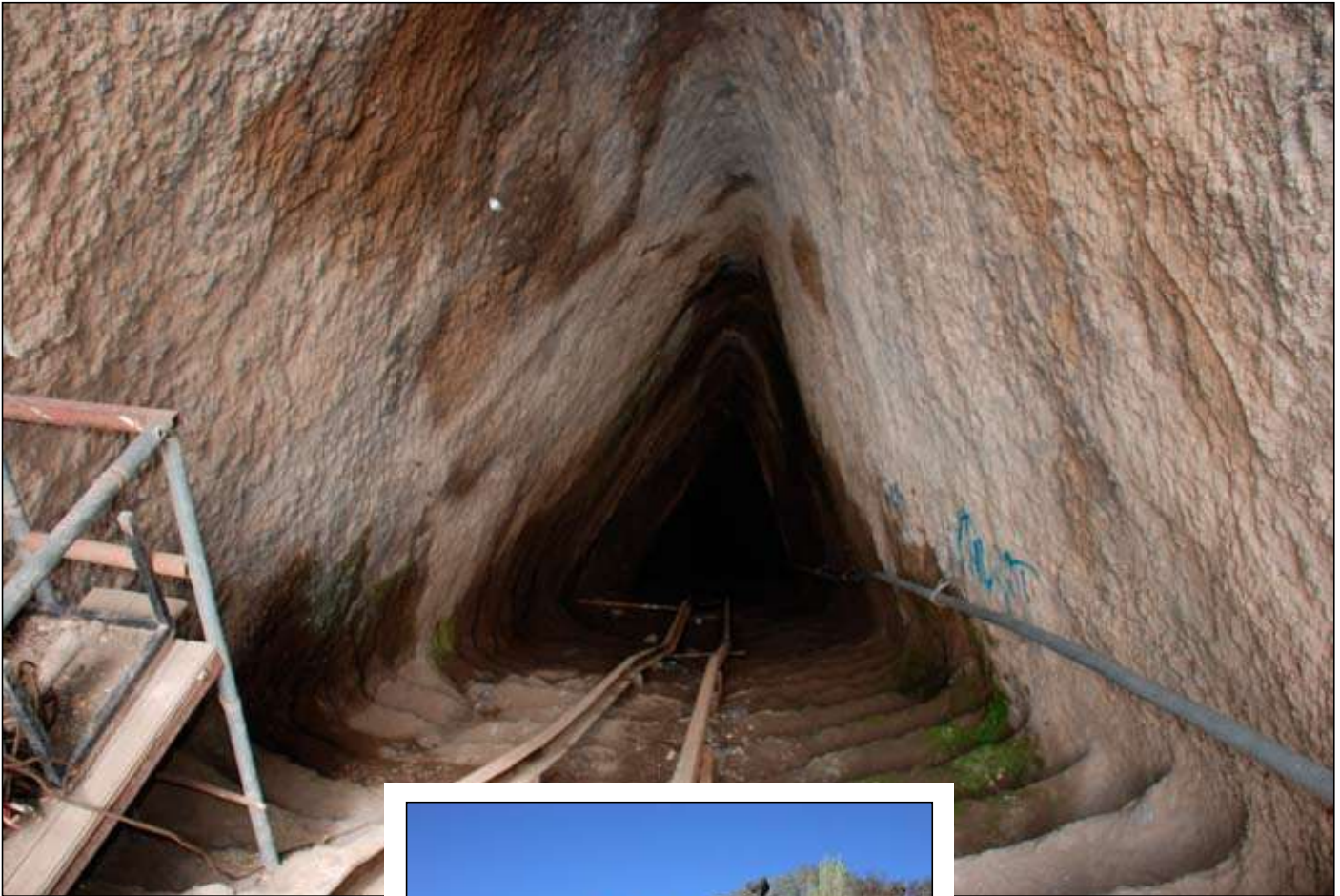

DELİKLİKAYA KALESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Gazi Kasabası	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Deliklikaya		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK-13.03.2005-3250		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kasabanın doğusunda bulunan Deliklikaya mevkiindeki kale, üst kısmı kayalık olan doğal tepe üzerinde kurulmuştur. Güney kısmı az meyilli toprak yamaç şeklindedir. Yüksekliği yaklaşık 300 m. dir. Kayalığın kuzey ve güneyinde basamaklar ve güneyinde su kaynağına inen kayaya oyulmuş basamaklı bir dehliz bulunmaktadır. Kalenin batısında kayaya oyulmuş kilise bulunmaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Müze müdürlüğünce 2006 yılında, Yeraltı Şehri Girişi-Su Sarnıcı olduğu düşünülen alanda temizlik çalışması yapılmış , 60 m. lik kısım temizlenerek açığa çıkartılmıştır.

ÇOMAKLIYER ALTI ŞEHİRİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Çomaklı	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 04.03.1988-143		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Çakmaklı köyü'nün yaklaşık 500 m.doğusunda bulunan yer altı şehrinin girişi büyük ölçüde toprakla dolmuştur. Yer altı şehirlerinde dar koridorlarla birbirine bağlanan odalar, zeminde depo olarak kullanılan çukurlar, havalandırma bacaları ve büyük bir sürgü taşı bulunmaktadır. Yer yer 2-3 katlı olan yeraltı şehrinin duvarlarında nişler vardır.

AĞZIGÜZELLER KAYA MEZARLARI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Ayşepınar Köyü	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Ağzığüzeller Mevki		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Ayşepınar köyünün yaklaşık 1 km. Kuzeybatısında, Ağzı güzeller mevkiinde yer almaktadır. Hellenistik- Roma dönemine ait kaya mezarları, form olarak zemin üzerinde, silme yuvarlak kemerli cepheye sahiptir. Cephe yüksekliği yaklaşık 2.5 m.dir. Silmeler arasında üçgen baklava ve S motifli bezemeler bulunmaktadır. Kemerli cephelerin iki yanında mezarlarda bulunan ölüleri simgeleyen motifler işlenmiştir. Kemer dikdörtgen formda kabartma sütunlarla taşınır. Kemerli cephenin iki yanında mezarlarda bulunan ölüleri simgeleyen motifler işlenmiştir.

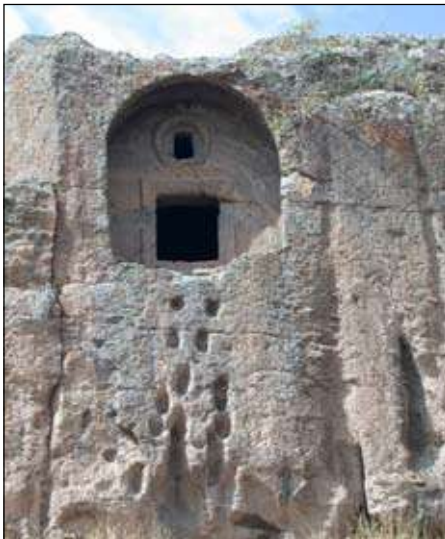

KALE,YER ALTI ŞEHİRİ NEKROPOL ALANI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Şahmelik	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Gölağz mevki		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Şahmelik köyünün yaklaşık 1km. Kuzeydoğusunda, Gölağz mevkiindeki kayalıklardaki kaya mezarları taş klinelidir. Bu alanın yaklaşık 300 m. kuzeyinde Asma üstü sırtındaki kayalıklarda güvercinlikler bulunan kaya oyma mekanları bulunmaktadır. Kayalığın yamacında, yola kadar olan alanda bir nekropol alanı bulunmaktadır. Kayalığın yamacında yola kadar olan alanda bir nekropol alanı bulunmaktadır. Bu bölgenin yaklaşık 750 m. kuzeyinde yer altı şehri bulunmaktadır. Yer altı şehrinde dar koridorlarla birbirine bağlanan oda ve salonlar vardır.

FRAKTİN HÖYÜK

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Gümüşören	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.06.1993-1489		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Köyün yaklaşık 2 km. kuzeyinde yer almakta ve düz bir arazi ortasında yükselmektedir. Yaklaşık 150 m. çapında, 20 m. yüksekliğindedir. Fraktin Kaya Kabartmasına yaklaşık 1.5 m. uzaklıktadır. MÖ. III. Binden yakın zamana kadar iskan görmüştür. Kaçak kazılara açık durumda olup herhangi bir güvenlik önlemi yoktur. Etrafında ve üzerinde çok sayıda kaçak kazı çukuru vardır. Prof. Dr. Tahsin Özgüç tarafından bir dönem bilimsel kazı yapılmıştır.

BAKIRDAĞ (TAŞÇI) HİTİT KAYA
KABARTMASI I

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Bakırdağı(Taşçı)	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kayseri'nin 60 km güneydoğusunda Develi İlçesi Bakırdağı beldesinde yer almaktadır. 1906 yılında Rott tarafından bulunmuştur. 3 m. uzunluğundaki kalker kaya üzerine kazınarak işlenmiştir. Sol yanda Büyük kral Hattuşili'nin kartuşu ve kahraman ünvanı hiyeroglif olarak yer almaktadır. Fakat yazıtların büyük kısmı aşınma nedeni ile okunamamıştır. Sağa yönelik üç figür tasvir edilmiştir. Öndeki iki figür özelliklerine göre, kraldan çok rahip olmalıdır. Soldan üçüncü figürün kadın olduğu başındaki saç tuvaletinden anlaşılmaktadır. Boy ve kıyafetleri aşınma nedeniyle görülememektedir. Figürlerin kral ailesine mensup oldukları; solda yer alan "Büyük kral Hattuşili büyük kral kahraman" işaretlerinden anlaşılmaktadır. Eser doğal ve insan tahribatı nedeniyle tamamen yok olma noktasına gelmiştir ve kötü durumdadır.

BAKIRDAĞ (TAŞÇI) HİTİT KAYA
KABARTMASI II

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Bakırdağı(Taşçı)	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Develi Bakırdağ beldesinde Taşçı l'in bulunduğu dere yatağının 100 m. güneyindedir. 1947'de Ekrem Akurgal ve Sedat Alp tarafından tespit edilmiştir. Tek bir figür tasvir edilmiştir. Dua jestinde yukarı kaldırdığı kolunun altında hiyeroglifler mevcuttur. Güterbock M. Ö. 13. yüzyıla, Darga ise Hitit kralı III. Hattuşili'ye M. Ö. 1275-1250'ye tarihlendirmektedir.

SARICA HÖYÜK

İlçesi	Develi	Pafta	3
Köy	Sarıca	Ada	
Mahalle		Parsel	667
Mevkii	Devetepe Mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 04.03.1988-142		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Develi İlçesinin yaklaşık olarak 12 kilometre güneybatısında Develi ile Yahyalı ilçesini birbirine bağlayan karayolunun batısında Sarıca Köyünün güneyinde yolun batısında yer alır. 70X80 m. boyutlarında olan Devetepe alanının üzerinde yükselen 20X30 m. boyutlarındadır. Kaçak kazılara müsait olup, korumasızdır. Höyükte Kalkolitik ve erken tunç çağına ait çok sayıda seramiğin yanı sıra, az sayıda M.Ö. II. bin yıl seramikleri ve obsidyenler ele geçmiştir.

ÇİFTE MAĞARA KAYA MEZARLARI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Yeni Köy	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Çifte Mağara Mevki		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 08.12.2004- 94		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Yeniköyün 3 km. güneydoğusunda, Çifte mağara mevkiinde, köy yolunun batısındaki Hellenistik-Roma dönemine ait 2 adet kaya mezarı zeminden 2,5 m. yüksekliktedir. Güneydeki-nin cephesi, yarım daire alınlığa sahip olup dikdörtgen giriş-leri yaklaşık 70 cm.dir. Mezar odası tonozlu olup bölmeli taş klineler bulunmaktadır. Diğer kaya mezarının cephesi alçak kabartma sütunlarla taşınan üçgen alınlıklıdır. Girişi dikdörtgen olup diğer mezar gibi taş klinelidir. Mezar odası yükseklikleri 2 m. olup cephe yükseklikleri yaklaşık 3 m. dir.

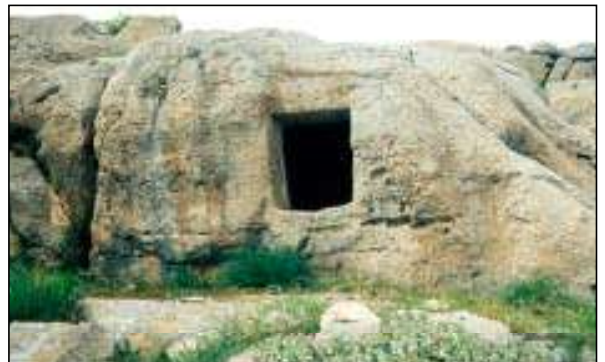

DÖKMETEPE TÜMÜLÜSLERİ
VE NEKROPOL ALANI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Şahmelik	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK-23.05.2003-3314		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Şahmelik Köyünün yaklaşık 5 kilometre doğusundaki Dökmetepe'de bir adet, yamaçlarında 4 adet almak üzere toplam 5 adet tümülüs bulunmaktadır. Bu tümülüslerde kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. 1 ve 3 nolu tümülüslerin duvarlarının kesme taşla örüldüğü görülmektedir. 1 nolu tümülüsün güneydoğusundaki kayalık sırtlar üzerinde 1 adet kaya mezarı bulunmaktadır.

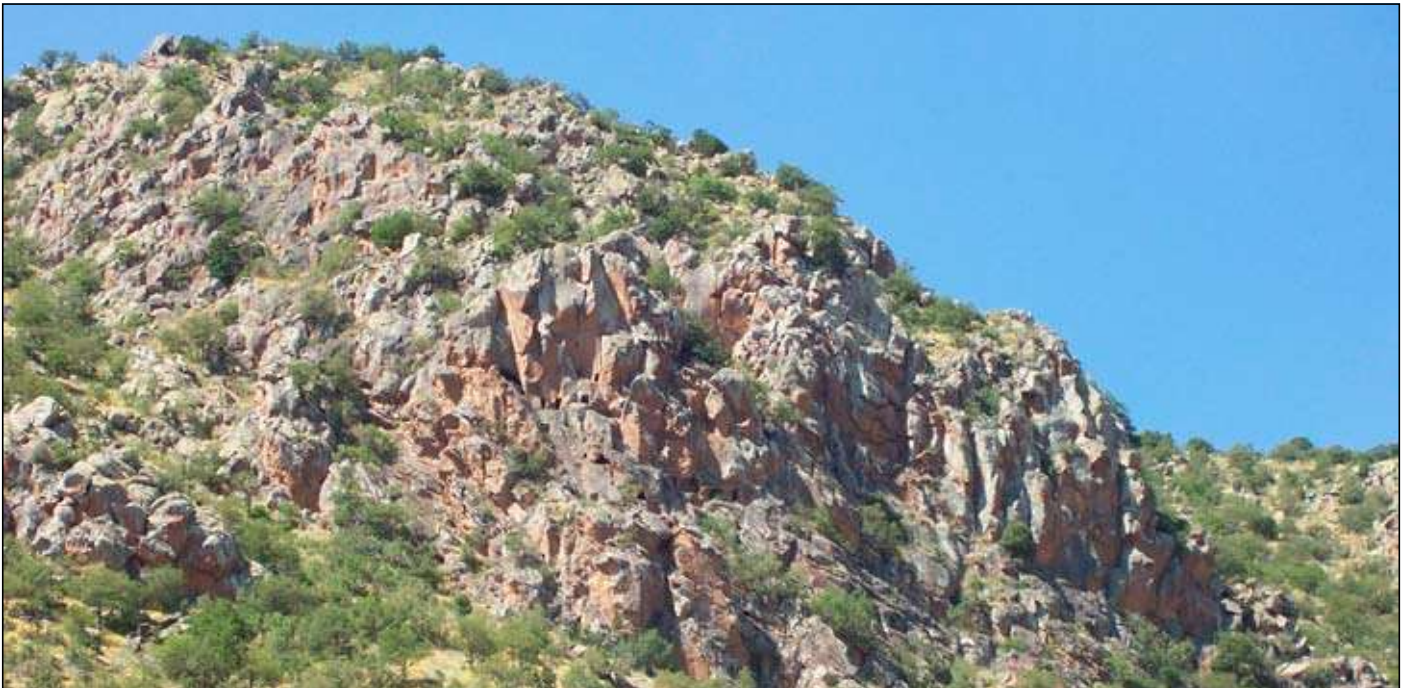

KULPAK- İNNİKAYA KAYA YERLEŞMESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Kulpak	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	İnlikaya		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 23.11.1991-1183		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kulpak köyünün 5-6 km. kuzeydoğusunda yer almaktadır. Dik bir kayalık üzerinde yer alan kaya oyma yerleşmesi müstakil ve birbiri ile irtibatlı çeşitli odalardan oluşmaktadır. Kayalığın yukarı kısmında ise iki katlı, çeşitli mekanlardan oluşan kompleks odalar yer almaktadır. İki kat arasında irtibat dikdörtgen kesitli bir bacaya oyulan karşılıklı basamaklarla sağlanmıştır. Hemen bütün odalarda çeşitli biçim ve ölçülerde kuyular ve çukurlar mevcut olup bunlar depo ve su kuyusu olmalıdır. Bu depoların üzerlerinin kapakla kapatılmış oldukları, oturmalık kısımlarından anlaşılmaktadır. Bazı odalarda seki ve nişler yer alır. Dışarıya bakan kısımlarında kapı, pencere ve mazgal açıklıkları vardır. Bu kaya yerleşmesi de Kayseri çevresinde görülen diğer yeraltı şehirlerinin küçük bir benzeridir.

AHMET ÇETİN EVİ

İlçesi	Develi	Pafta	27-29R
Köy		Ada	555
Mahalle	Reşadiye	Parsel	3
Mevkii			
Sokak	Babıyan-No:33		
Mülkiyeti	Mehmet Çetin		
Tescil Durumu	KKTVKK-03.08.1991-1089		
Bugünkü Kullanımı	Ev		

Tanımı

Ev, zemin+bir kat olarak düzenlenmiştir. Giriş kapısı batıdaki köşededir. Giriş olan kısım diğer evlerde olduğu gibi normal cephe duvarından 1 m. içeriye doğru girinti halinde bir niş şeklinde düzenlenmiş olup yuvarlak kemer ile son bulur. Birinci katın batısındaki pencerenin altında 1906 tarihi yazmaktadır. Zemin kat pencereleri "Bursa Kemerli" ile son bulurken birinci kat pencereleri yuvarlak kemerle son bulur. Zemin katta üç, birinci katta dört pencere açıklığı bulunmaktadır.

HAMİDİYE MEDRESESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Şıhlı Kasabası	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Dikdörtgen planlı, kesme taşlardan yapılmış medrese, 44x37m. ölçülerinde olup geniş bir alan üzerinde inşa edilmiştir. Medrese, günümüzde okul olarak kullanılmaktadır. Yapıya kuzeyde bulunan bir kapı ile girilmektedir. Kapı üzerinde beş satırlık kitabe yer alır ve ayrıca sağ ve solunda üçer pencere mevcuttur. Talebe odaları ve dershaneleri, kare planlı bir avlu etrafında sıralanmıştır. Dershanelerden sadece giriş kapısının sağ ve solundaki odalar korunabilmiştir. Diğerlerinin üzerindeki ağaç döşemeler alınarak tahrip edilmiştir. Sadece sütunlu revaklar mevcuttur. Diğer kısımlar tamamen yok edilmiştir. Medrese II. Abdulhamit döneminde H.1309 yapılmıştır.

ULU (SİVASİ HATUN) CAMİİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Camii Kebir	Parsel	
Mevkii			
Sokak	Camii Kebir		
Mülkiyeti	Vakıf		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Camii		

Tanımı

H.680 (M.1281) yapım tarihli olan Camii halk arasında aynı zamanda Sivasî Hatun-Camii Kebir olarak da anılmaktadır. Camii üst örtüsü düz dam şeklindedir. Yanlarda çörtenler mevcuttur. İç kısım sıvalıdır. Sıva altında kalan kemer ve ayak taşlarınınyonu taşı ile yapıldığı düşünülmektedir. Cami mihrap tarafından dört, doğudan üç pencere ile aydınlatılmaktadır. Zemin ahşap kaplamadır. Camiinin en önemli özellikleri, cümle kapısı ve mihrabında görülmektedir. Portal, caminin tam orta sahinin kuzey kısmında bulunmaktadır. Tamamı restore edilmiştir. Mihrabın iki kenarında bulunan döner sütuncuklar, Selçuklu Türk mihrap sanatının en güzel örnekleridir.

Taç kapı taşcılık itibari ile iç kısımdaki mermer mihraba asla benzememektedir. Bu unsurların, işçilik ve sanat zevki farklı olan ayrı ustaların yaptıkları anlaşılmaktadır. Kapının sağ kısmında evlerin bulunması dış portalin güzelliğini bozmaktadır. Caminin yapıldığı tarihten bugüne kadar hiç tamir görmeyen portalı bugün çok aşınmış durumdadır. Dış kapının sol tarafında merdivenlerle damına çıkılan minare yeri ile kapı üzerine düşen ezan okunan mahal bulunmaktadır. Kapıyı dıştan yıldız tipi süslemeler dikdörtgen şeklinde olup yapıyı çepeçevre dolanmaktadır. İyi işlenmiş andezit taşından yapılmış cümle kapısı, iç içe iki sivri kemerlidir. Büyük kapı kemerlerinin üzengileri, stalaktitli korniş şeklinde işlenmiştir.

GEREME HARABELERİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Gereme		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

İlçe merkezinin 15 km. kuzeyinde bulunan Gereme'nin üç tarafı dağlarla çevrilidir. Yerleşim sahasının etrafındaki Kilise Tepesi, Yama Tepe ve Gök Tepe'de bölgeye hakim bir vaziyette kiliseler mevcuttur. Güney kısım ovalıktır. Çok harap haldedir. Halk arasında bugün bile Paul kilisesi adıyla anılan kilisede buraya yerleşen Ermeniler tarafından 100-150 yıl gibi bir zaman zarfında dini ibadetler için kullanılmıştır. Bölge; Hattiler, Proto Hititler, Babiller, Asurlar, Persler, Büyük İskender ve Romalılar tarafından iskan görmüştür. Son olarak Bizans yerleşimi kalıntıları görülmektedir. Daha sonra Gereme, Türklerin eline geçmiştir. Gereme büyük ölçüde insan faktörlü bunun yanında da doğal faktörlerle tahrip olmuştur. Kent yok olmuştur hiçbir güvenlik önlemi, yoktur.

HAMAM

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	660
Mahalle	Camii Kebir	Parsel	15
Mevkii			
Sokak	Hükümet Caddesi		
Mülkiyeti	Belediye		
Tescil Durumu	KKTVKK- 03.08.1991-1090		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kare planlı olan hamam, moloz taşlarla inşa edilmiştir. Üzeri yüksekçe bir, daha alçakda olan iki kubbe ve iki tonoz ile örtülüdür. Girişi doğudan olan hamamın giriş bölümü basık bir kemerle ikiye ayrılmış, sağ taraftaki bölüm kare planlı olup kubbe ile , sol taraftaki bölüm ise dikdörtgen planlı ve tonoz ile örtülmüştür. Bu bölümden daha geniş olan sıcaklık kısmına geçilmektedir. Yüksek kubbe ile örtülü olan sıcaklık kısmının kubbesinin tepesinde büyük bir aydınlatma deliği ve daha aşağıda sekiz tane küçük aydınlık deliği mevcuttur. Kubbe sekizgen kasnak ve sekiz tromp üzerine oturmuştur. Sıvaları korunmuş olan bu bölümün sağ tarafında 3x3 m. ebatlarında kare planlı ve kubbe ile örtülü odacık, solda ise hamamın boydan boya güneyini kapsayan uzun ve dikdörtgen planlı bölüm bulunmakta olup bu bölüm tonozla örtülüdür. Burada sıcaklık kısmından açılmış bir pencere bulunmaktadır. Uzun bölüm, sıcaklık kısmının orta hizasında eğri bir duvarla ikiye bölünmüştür.

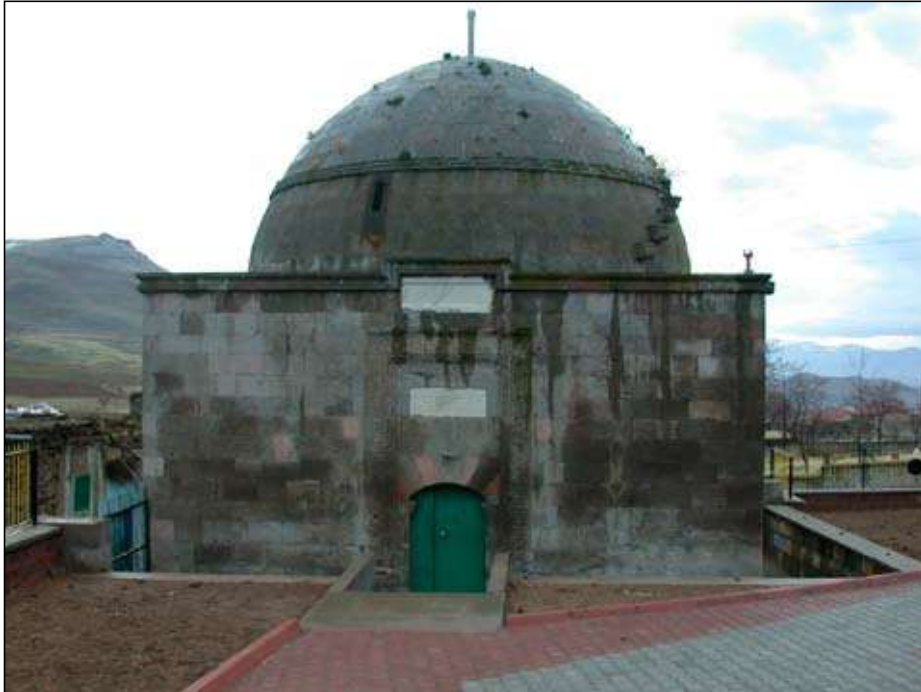

SEYYİD ŞERİF TÜRBESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Yukarı Develi mah.	Parsel	
Mevkii			
Sokak	Tekke sok.		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müd.		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Türbe		

Tanımı

Tamamen kesme taştan inşa edilmiş olan türbe, taç kapı üzerinde bulunan kitabesine göre Şeyh Muhammet tarafından Rufai tarikatı şeyhi Seyyid Şerif adına 1295-96 yıllarında yaptırılmıştır. Türbe kare kubik bir gövde ile onu örten kasnaksız bir kubbeden oluşur. Türbenin üzeri hafif sivri bir kubbe ile örtülmüştür. Kubbe kasnağı üzerinde yuvarlak kemerli üç adet pencere bulunur. Süslemeler mihrap ve taç kapıda yoğunlaşmaktadır. Kubbe kasnağının ortasından itibaren kubbeyi tamamen dolaşan silmenin meandır motifleriyle spiral biçimde kilit taşına kadar ulaşan basamaklar üzerindeki meandır motifleri adeta birbirinin tamamlayıcısı olarak tasarlanmıştır. Süslemelerde teknik olarak yüksek kabartma ve oyma teknikleri kullanılmıştır.

HIZIR İLYAS TÜRBEŞİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Yukarı develi mah.	Parsel	
Mevkii	Hızır ilyas mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Türbe		

Tanımı

Türbe yukarı Develi de şehrin güney doğusunda yer alan tepe üzerinde bulunmaktadır. Tamamen kesme taştan inşa edilmiş olan türbe, kare bir gövde üzerine kasnaklı olarak oturtulan bir kubbeden ibarettir. Türbenin güney cephesi sağır bırakılmış, doğu ve batı cepheleri üzerine dikdörtgen birer adet pencere açılmıştır. Kuzey cephenin tam ortasında yer alan taç kapı cepheden taşınmış ve yüksek tutulmuştur. Taç kapının iç köşelerinde yer alan sütunceler üstünde bulunan taş üzerine el Zariyat suresinin 56. ayeti yazılıdır. Kitabesi bulunmayan türbe, kaynaklardan anlaşıldığına göre 1252 yılında yapılmış olmalıdır.

DEV ALİ TÜRBESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Yukarı develi	Ada	
Mahalle	Kopçullu mah.	Parsel	
Mevkii			
Sokak	Kayacık sok.		
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Türbe		

Tanımı

Muntazam kesme taşlarla inşa edilmiş olan türbe, sekiz köşeli bir kaideye sahip olup, üstündeki külahıda yine sekizgenlidir. Kare planlı lahit odasının üstü sivri bir tonozla örtülüdür. Zeminde orta kısma yakın yerde bir lahit durmaktadır. Dört köşeli odanın üstü sivri bir tonozla örtülmüştür. Türbenin mescid kısmına giriş kapısının söveleri üzerinde bulunan tek satırlık Selçuklu sülüsü ile yazılmış kitabesi bulunmaktadır. Kitabeden türbenin Dev Ali isminde yüce bir emire ait olduğu anlaşılmaktadır.

Türbenin mescit kısmına giriş kapısının söveleri üzerinde bulunan tek satırlık Selçuklu sülüsüyle yazılmış taş kitabesi tahrip olduğundan dolayı tam olarak tarihi okunamamaktadır. Türbe üzerinde çalışma yapan birçok sanat tarihçisi yapıyı 13. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirmektedirler. Selçuklu mezar yapılarından Kayseri'deki Hasbek türbesine ve Sahabiye'deki türbelere ve Han Camii türbesine benzerlik göstermektedir.

Cenazelik bölümüne türbenin kuzey cephesi üzerinde bulunan zeminden bir basamak aşağıda olan dikdörtgen bir kapıdan girilmektedir. Cenazelik kısmı 3.77x4.38 m. ölçülerindedir. Üzeri beşik tonozla örtülüdür. Cenazelik kısmı batı ve doğu köşelerininin, kuzey ve güney uçlarına açılan eğik dört mazgal pencereyle aydınlatılmaktadır. Zeminin ortasında ahşap bir sanduka bulunmaktadır.

DEVELİ KALESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Eski Develi Mh.	Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A 423		
Bugünkü Kullanımı	Kale		

Tanımı

Yukarı develi de şehrin batısına hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Kale esas itibarı ile üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; iç kale, iç sur ve dış surdur. İnşa malzemesi olarak burçlarda moloz taş, müdafa duvarları kaba yonu taşı kullanılır. Kaleden günümüze iç kalenin güney-doğu kuzeyinde yer alan iki yarım daire burç ve surların güneyinde bulunan iki dikdörtgen burç ile bazı sur duvarları ulaşmıştır. Kaba yonu taş ve moloz taşın ortaklaşa kullanıldığı burç ve surlar harç kullanılarak örülmüşlerdir. Güney ve batıya doğru genişleyen ve iskana müsait bir yapıya sahip üçüncü kısımda ise kalenin giriş kapısı yer almaktaydı. Bu kısım günümüze ulaşmamıştır.

Develi kalesinin içinde yer alan herhangi bir yapı günümüzde mevcut değildir. Kale stratejik bir noktada yer almasından dolayı bir çok tarihe tanık olmuştur. Kale üzerinde herhangi bir kitabe yoktur. Roma dönemi ve Selçuklu döneminde kullanılmış olmalıdır.

İkinci İzzeddin Keykavus ile IV. Rukneddin Kılıçaslan arasındaki taht kavgası esnasında Kılıçaslan Konya'dan kaçarak Develi kalesine gelmiş ve bir müddet burada ikamet etmiştir. 1398 tarihinde Dulkadiroğlu olan Mehmed Beyle taht mücadelesine Sevlı Bey, Mehmed Bey'e yenilerek Develi kalesine kaçmak zorunda kalmıştı.

ŞEYH İBRAHİM TEKKESİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy	Havadan	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Yazılı kaya		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-423		
Bugünkü Kullanımı	Türbe		

Tanımı

Havadan köyünün 1.5 km. kuzey-batısında köy mezarlığının içerisinde yer almaktadır. Yapı iki kısımdan ibaret olup, birinci kısmı türbe ve bahçe duvarının dışında yer alan mescid ve lahitlerin bulunduğu bölmedir. Kitabesi olmayan yapının mimari özelliklerinden dolayı 15. yüzyıl yapısı olduğu tahmin edilmektedir. Muhtemelen 18. yüzyılda da ahşap levhalar mescid ve türbeye eklenmiş olabilir. 2005-2006 yıllarında restorasyon görmüş olan asıl yapı, daha önce düzgün kesme taşla inşa edilmiş olup, manzumenin bir kısmında moloz taşlar kullanılmıştır. Bugün hiçbir amaçla kullanılmamaktadır.

ASKERLİK ŞUBE BİNASI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Abdülbaki Mah.	Parsel	
Mevkii			
Sokak	Elbiz Cad.		
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-423		
Bugünkü Kullanımı	Askerlik şubesi		

Tanımı

Bugün Askerlik Şubesi olarak kullanılan bina eski Hükümet konağıdır. İki kat ve bodrumdan oluşan askerlik şubesi, tamamen kesme taştan inşa edilmiş olup üzeri kırma çatıyla örtüldür. Cephe doğu ve batıya açılmış olan altışar pencereyle hareketlendirilmiştir. Develi Merkez (Everek) Elbiz Caddesi'nde bulunan Askerlik Şubesi, üzerinde inşa tarihini ve banisini veren herhangi bir kitabe bulunmamaktadır. Güney cephede giriş revağının üst kat duvarı üzerinde kitabe için hazırlanmış taş panonun, üzerine kitabe hak edilmemiştir. Askerlik şubesinin iç mekânına birinci kattaki revaklı kısımda bulunan yuvarlak kemerli kapıdan girilmektedir. İç mekânın giriş katında yer alan odaların tavanları, ahşap tavan olarak tasarlanırken, zemin beton malzemeye inşa edilmiştir. Giriş katı cephe duvarları üzerine açılan yuvarlak kemerli pencerelerle aydınlatılmaktadır. Bu mekânda giriş kapısının bulunduğu aks üzerinde yer alan iki merdivenle üst kata çıkılmaktadır. Şubenin bir de bodrum katı bulunmaktadır. Bodrum kat bir dönemler hapisane olarak kullanılmıştır. Askerlik şubesinin cepheleri üzerinde saçak ve iki kat arasını dolaşan silme kuşaklarından başka herhangi bir bezeyici öğe bulunmaz. Konak üzerinde II. Abdülhamid'in tuğrasının bulunduğu görülür.

FATİH CAMİİ

İlçesi	Develi	Pafta	27-28R
Köy		Ada	668
Mahalle	Aşağı everek	Parsel	2
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.01.2002-997		
Bugünkü Kullanımı	Cami		

Tanımı

Kayseri Develi ilçesinde bulunan Aşağı Everek Fatih Camii, kitabesinden öğrenildiğine göre h.1244 (1828) yılında yapılmış bir Ermeni kilisesidir. Develi'de Ermeni cemaatinin kalmaması üzerine uzun süre kendi haline terk edilmiş, daha sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce restore edilerek 1978 yılında camiye çevrilmiştir. Kesme taştan yapılan caminin dış duvarlarında kırmızı tuğladan şerit halinde hatıllara yer verilmiştir. Böylece yapının kütleli dış görünümü hafifletilmiştir. İbadet mekanı altı sütun ile bölümlere ayrılmış, bu sütunlar pandantifli merkezi bir kubbeyi taşımaktadır. Merkezi kubbe yanlardan yarımşar kubbelerle desteklenmiştir.

HAMAM KALINTISI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Gereme		
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Gereme ören yerinin güney aşağısındaki düz alanda yer alan bir hamam kalıntısıdır. Dikdörtgen planlı hamam kalıntısı, oldukça tahrip olmuştur. Yapının planı tam olarak bilinmemektedir. Yer yer temel kalıntıları vardır. Bu kalıntılarda yoğun harç kullanıldığı gözlemlenmiştir. Yıkılan alanlar içerisinde su kanalları da görülmektedir.

BİNA KALINTISI

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Gereme		
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Gereme ören yerinin güney aşağısındaki düz alanda yer alan bir bina kalıntısıdır. Oldukça tahrip olan yapıdan günümüze; temel kalıntıları gelebilmiştir. Gereme hamam kalıntısına yakın bir yerde olup, temelde geç dönem mimari özellikler gözlemlenmektedir.

ÇANLI KİLİSE

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Gereme		
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Gereme ören yerinin kuzey batısında en yüksek tepenin üzerinde yer alır. Büyük ihtimalle depremten dolayı bina içe doğru yıkılmış, mimari elemanlar bu nedenle korunmuştur. Kesme taş malzemeden inşaa edilmiştir. Kiliseden apsis kısmına ait kalıntılar görülmektedir.

EVEREK CAMİ-İ KEBİR

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Cami-i Kebir Mah	Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı	Cami		

Tanımı

Camii kebir Mahallesinde yer alır. İnşa kitabesi yoktur. Harimin batı duvarında asılı bir pano içerisinde deri üzerine yazılmış sekiz satırlık tamir kitabesine göre cami, 1731 tarihinde Ali tarafından tamir edilmiştir. Kuzey-güney doğrultuda mihraba paralel beş sahından oluşan cami, tamamen kesme taştan inşa edilmiş olup, ahşap kirişlemeli tavanın üzeri kırma çatıyla kapatılmıştır. Caminin doğu ve batı cepheleri yuvarlak kemerli beş adet pencere, güney cephe ise yuvarlak kemerli dört adet pencere ile hareketlendirilmiştir. Caminin kuzeybatısında yer alan tek şerefeli minare M. 1870 (H. 1280) tarihinde Hacı Ali tarafından camiden 3.97 m. uzakta inşa edilmiştir.

DEDEMAN (ÇAY) CAMİİ

İlçesi	Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Yukarı Fenese Çay Mah.	Parsel	
Mevkii			
Sokak	Tuğra Sok.		
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı	Cami		

Tanımı

Develi merkez (Everek) Yukarı Fenese Çay Mahallesi Tuğra Sokak'ta bulunmaktadır. Cami doğu cephesi üzerinde bulunan kitabeye göre, Hacı Hüseyin Şahabeddin tarafından M.1895 (H.1313) tarihinde yaptırılmıştır. Cami kuzey-güney doğrultuda mihraba dik üç sahından oluşmaktadır. Caminin doğu cephesinde tamamen kesme taş, diğer cephelerde kaba yonu ve kesme taş birlikte kullanılmıştır. Caminin ahşap kirişlemeli tavanının üzeri dışarıdan kırma çatıyla kapatılmıştır. Caminin kuzey cephesi sağır bırakılmış, doğu ve batı cephenin güney ucuna dikdörtgen birer mazgal pencere açılmıştır. Caminin güney cephesi iki adet dikdörtgen pencere ile hareketlendirilmiştir. Batı cephesinde, dört satırlık inşa kitabesi bulunan caminin köşk minaresi, güney ve batı cephenin birleştiği köşede yer almaktadır. Köşk minare dört sütun üzerine oturan bir külahtan oluşmaktadır. Minarenin sütun başlıkları profilli silmelerle hareketlendirilmiş olup, üç kademeli dekoratif kemerlerle birbirlerine bağlanmışlardır.

